

نگاهی اجمالی بر اتنوگرافی انتقادی

پریسا بزرگزاد*

نامه به سردبیر

اتنوگرافی یکی از انواع روش‌های تحقیق کیفی است که در آن محقق جنبه‌های ارزشی، اعتقادی و فرهنگی را در گروهی از افراد یا جوامع مورد مطالعه قرار می‌دهد. اتنوگرافی انتقادی در واقع انجام همین کار با تمرکز بر قدرت، پرستیژ، جایگاه و اقتدار افراد و گروه‌های اجتماعی است (۱). در مطالعات اتنوگرافی پژوهشگر با منطقی استقرایی بر تعاملات بین افراد تمرکز می‌کند تا معانی نهفته در فرهنگ را کشف کند و رویکرد انتقادی توجه پژوهشگر را به سمت افرادی که نقش کم‌تری در این تعاملات دارند، جلب می‌کند (۲). Madison به نقل از Thomas اتنوگرافی انتقادی را یک اتنوگرافی کلاسیک با هدف سیاسی می‌داند که در آن قوم‌نگار تنها به دنبال توضیح معانی کنش‌ها در درون یک بافت خاص نیست، بلکه می‌خواهد بداند که این معانی در تقابل با ساختار گسترده‌تر قدرت چگونه توصیف می‌شوند (۳). بدین ترتیب در تمامی عرصه‌هایی که تعاملات تحت تأثیر مناسبات قدرت قرار می‌گیرد، دیدگاه انتقادی مطرح می‌شود. اتنوگرافی انتقادی نقش مهمی در مطالعات سلامت به ویژه در پرستاری دارد، اکثر افراد این حرفه زن‌ها هستند و روابط قدرت یکی از عواملی است که تعاملات پیچیده پزشک-پرستار و پرستار-بیمار را تحت تأثیر قرار می‌دهد (۴). از سوی دیگر پرستاران در جریان مراقبت از بیمار به طور مداوم در معرض اتخاذ تصمیماتی هستند که مستقیماً بر بیمار تأثیرگذار است. رویکرد انتقادی نگرش پرستاران را در خصوص نحوه تصمیم‌گیری و انتخاب صحیح نوع مراقبت برای بیماران، تحت تأثیر قرار می‌دهد و تصمیم‌گیری با بیمار را جایگزین تصمیم‌گیری برای بیمار می‌سازد (۲). از این رو اتنوگرافی انتقادی به عنوان یک پارادایم پیچیده و پویا، به طور گسترده‌ای مورد استفاده پرستاران قرار گرفته (۵) و موجب ارتقای دانش پرستاری در پاسخ‌گویی به سؤالات چالشی و مفاهیمی که ماهیت سنجشی ندارند، شده است.

اتنوگرافی انتقادی در دهه ۱۹۷۰ و با مطالعات انجام یافته در مرکز تحقیقات فرهنگی معاصر دانشگاه بیرمینگام انگلستان شناخته شد و پس از آن از سال ۱۹۸۰ در آمریکای شمالی گسترش یافت (۶). عبارت «اتنوگرافی انتقادی» به معنای شناخته شده امروزی توسط MacLaren در سال ۱۹۹۸ معرفی شد. مطالعات اتنوگرافی انتقادی عموماً با یک بحث هستی‌شناسانه مبنی بر این که برخی

* دانشجوی دکتری تخصصی پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
e-mail: p.bozorgzad@yahoo.com

گروه‌های اجتماعی نسبت به دیگر گروه‌ها در شرایط نامساعدتری بسر می‌برند، شروع می‌شود. هدف اصلی نقد فرهنگ و تفسیر فرهنگ و تغییر آن به نفع تساوی قدرت در روابط اجتماعی است. از این‌رو تغییرگرایی (۷) و ارزش‌گرایی از جمله مشخصه‌های این روش هستند (۸).

محقق انتقادی فردی عملگراست که علاوه بر درک جهان به دنبال تغییر آن است و براساس پیش‌فرض‌های اساسی خود، مانند اصالت تحول، عدالت و آزادی فعالیت می‌کند. وی معتقد است که نابرابری‌های اجتماعی از روندی سیستماتیک تبعیت می‌کنند که ریشه در فرهنگ آن جامعه دارد و تغییر آن‌ها بدون شناخت فرهنگ امکان‌پذیر نمی‌باشد. چنین دیدگاهی، موجب می‌شود که قوم‌نگار انتقادی با جهت‌گیری ارزشی وارد مطالعه شود و این جهت‌گیری به گفته Carspecken تحریف‌کننده نتایج نیست، بلکه راهنمای مطالعه و علت انجام آن است (۹). از جمله ارزش‌های مشترک بین تمامی قوم‌نگارهای انتقادی، دغدغه نابرابری‌های اجتماعی و ایجاد تغییرات مثبت در جامعه است (۳).

هدف تحقیقات انتقادی نه تنها توصیف، بلکه تصحیح نظریه‌های اجتماعی است، اما محققان انتقادی برای رسیدن به این هدف، نظریه روش‌شناختی مشترکی ندارند، به بیان دیگر آن‌ها در اصول طراحی مطالعه، تکنیک‌های کار در عرصه و تفسیر داده‌ها از یک روند واحد پیروی نمی‌کنند و روش‌های متعددی را در این زمینه به کار می‌گیرند. وجود چنین تنوعی باعث شده تا تحقیقات انتقادی-اجتماعی بیشتر به عنوان یک گرایش مطرح شوند تا یک مکتب مشخص متدولوژیک (۹).

در روند تفسیر داده‌ها قوم‌نگار انتقادی درمی‌یابد که مشارکت‌کننده‌گان چگونه شرایط را درک می‌کنند، سپس با بازسازی مجدد داده‌ها سعی دارد تا عمق پنهان بهره‌کشی، قدرت و شرایط نامساعد را آشکار سازد و در تمام این فرایند تفکر بازاندیشانه، به معنای رجوع به خود و شناخت افکار و عقاید خود، حاکم است (۹). این بدان معنا است که پژوهشگر باید در هر مرحله از تحقیق متوجه تأثیر حضور خود بر مشارکت‌کنندگان باشد (۱۰). در این مطالعات، پژوهشگر به عنوان ابزار پژوهش، وارد عرصه می‌شود و سعی دارد با هرچه نزدیک‌تر شدن به موقعیت‌ها و افراد، دیدگاه درونی آن فرهنگ را استخراج کند. این موضوع باعث می‌شود تا همواره بین محقق بودن و عضوی از فرهنگ بودن، دچار دوگانگی شود. جهت تعدیل این چالش‌ها بازاندیشی می‌تواند کمک‌کننده باشد (۱۱).

امروزه اتنوگرافی انتقادی به طور گسترده‌ای در مطالعات پرستاری مورد استفاده قرار می‌گیرد. در این میان شیوه اتنوگرافی انتقادی Carspecken که بر پایه تفکرات Habermas بنا شده است، متداول‌ترین روش در پرستاری است (۵).

در نهایت می‌توان گفت اتنوگرافی انتقادی به عنوان یک شیوه تفکر، ظرفیت عظیمی برای استفاده در بالین و تحقیقات پرستاری دارد.

منابع

- 1 - Harrowing JN, Mill J, Spiers J, Kulig J, Kipp W. Critical ethnography, cultural safety, and international nursing research. *International Journal of Qualitative Methods*. 2010; 9(3): 240-251.
- 2 - Parissopoulos S. "Unmasking" a web of meanings: the value of critical ethnography in nursing research. *Health Science Journal*. 2014; 8(3): 296-297.
- 3 - Madison DS. *Critical ethnography: Method, ethics, and performance*. 2ne ed. California: SAGE Publications; 2011.
- 4 - Gerrish K, Lacey A. *The research process in nursing*. 6th ed. Oxford: Wiley-Blackwell; 2010.
- 5 - Vandenberg HE, Hall WA. Critical ethnography: extending attention to bias and reinforcement of dominant power relations. *Nurse Res*. 2011; 18(3): 25-30.
- 6 - deMarrais KB, Lapan SD. *Foundations for research: Methods of inquiry in education and the social sciences*. 1st ed. Mahwah, New Jersey: Routledge; 2003.
- 7 - Batch M. *Communication and the casualisation of nursing: A critical ethnography*. Ph.D Thesis, Queensland University of Technology, 2012.
- 8 - Wendy S. *In at the deep end: The culture of nursing research in a pediatric ward*. Ph.D Thesis, James Cook University, 2008.
- 9 - Carspecken PF. *Critical ethnography in educational research: A theoretical and practical guide*. 1st ed. New York: Psychology Press; 1996.
- 10 - Dowling M. Approaches to reflexivity in qualitative research. *Nurse Res*. 2006; 13(3): 7-21.
- 11 - Pellatt G. Ethnography and reflexivity: emotions and feelings in fieldwork. *Nurse Res*. 2003; 10(3): 28-37.

An Overview of Critical Ethnography

Parisa Bozorgzad* (MSc.).

Letter to Editor

Ethnography is a qualitative research method in which researchers study various values, beliefs and cultural meanings in a group of people or society. Critical ethnography puts more emphasis on social groups and individuals' power, prestige, authority and status (1). In ethnographic studies, researchers employing inductive logic focus on interactions between people to discover the meaning embedded in culture. Critical approach attracts researchers' attention towards individuals who play a minor role in social interactions (2). Madison quoting Thomas contends that critical ethnography is a classic ethnography with a political aim. The ethnographer not only explains the meanings of interaction in a specific context, but also strives to know how these meanings are described against the broad structure of power (3). Thus, critical ethnography involves all the fields in which interactions are influenced by power relations. Critical ethnography plays an essential role in health research and nursing, in particular. Most of the nurses are female; and power relations are one of many factors that affect the complex doctor-nurse and nurse-patient interactions (4). On the other hand, in the process of patient care, nurses are constantly involved in decision making that directly affects patients. Critical approach has a significant influence on nurses' attitudes towards decision making and selecting proper care for patients. Critical ethnography replaces decision making with patients; instead of decision making for patients (2). Therefore, as a complex and dynamic paradigm, critical ethnography is widely used in nursing studies and promotes nursing knowledge (5) in response to challenging qualitative questions and concepts.

Critical ethnography was introduced in 1970s at the research center of contemporary cultural studies in Birmingham University in England. Since 1980, critical ethnography was spread in the North America (6). The term "Critical Ethnography", as it is known today, was introduced by MacLaren in 1998. Generally, critical ethnography starts with an ontological debate stating that some social groups live in far worse conditions than others. Its prime objective is to criticize, interpret and change culture towards equality of powers in social relations. Hence, being change (7) and value oriented (8) is the main distinguishing feature of this approach. Critical researchers are pragmatic individuals who strive to change the world besides

---

* Ph.D Student in Nursing, School of Nursing and Midwifery, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran
e-mail: p.bozorgzad@yahoo.com

understanding it. They act based on their basic assumptions such as originality of transformation, justice and freedom. Critical researchers believe that social inequalities follow a systematic process which is rooted in the culture of societies, and it is impossible to change inequalities without understanding the culture. Based on this view, critical ethnographers start a value oriented research. Carspecken states that value oriented research does not distort the results but it guides the research and provides its rationale (9). Some of the values shared by critical ethnographers are their concerns about social inequalities and making positive changes in societies (3). The purpose of critical research is not only to describe, but also to modify social theories. However, critical researchers do not share a common methodological theory for achieving this goal. In other words, they do not follow a single process in designing research, fieldwork techniques and data interpretation. Critical researchers employ a variety of methods in this field. Such diversity has led to considering social-critical research as an orientation and not a specific methodological style (9).

In the process of data interpretation, critical ethnographers realize how participants understand the situations. They reflexively strive to reveal the hidden depth of exploitation, power and adverse conditions by reconstructing data (9). This means that researchers should be aware of their influence on the participants in every step of their research (10). Researchers try to get closer to situations and people in order to elicit an ethic perspective in cultural state. Duality of researchers' role as a member of a culture or as a researcher is constantly challenging. Reflexivity is useful to offset these challenges (11).

Nowadays, critical ethnography is broadly used in nursing research. The Carspecken's outline of critical ethnography, that is based on the Habermas's ideas, is the most popular method of critical ethnography in nursing (5).

Finally, it could be said that critical ethnography, as a way of thinking, has great potential to use in clinical practice and nursing research.

Please cite this article as:

- Bozorgzad P. [An Overview of Critical Ethnography]. *Hayat, Journal of School of Nursing and Midwifery, Tehran University of Medical Sciences*. 2015; 21(2): 1-5. (Persian)